

Pääasiallisen toiminnan ja toimeentulolähteen luokitukset

HELSINKI 1980

Pääasiallisen toiminnan luokitus
Pääasiallisen toimeentulolähteen luokitus

Klassificering av befolkningen efter
huvudsaklig verksamhet
Klassificering av befolkningen efter
huvudsaklig inkomstkälla

Classification of the population by type of
activity
Classification of the population by main
source of livelihood

Tilastokeskus
Statistikcentralen
Central Statistical Office of Finland

Pääasiallisen toiminnan ja toimeentulolähteen luokitukset

Pääasiallisen toiminnan luokitus
Pääasiallisen toimeentulolähteen
luokitus

Klassificering av befolkningen efter
huvudsaklig verksamhet
Klassificering av befolkningen efter
huvudsaklig inkomstkälla

Classification of the population by
type of activity
Classification of the population by
main source of livelihood

ISSN 0355-2063
ISBN 951-46-4739-4

Helsinki 1980. Valtion painatuskeskus

ALKUSANAT

Tilastokeskus vahvistaa pääasiallisen toiminnan laatua ja pääasiallista toimeentulolähdettä koskevat luokitukset sovellettaviksi valtion tilastotoimessa. Luokitukset nojautuvat kansainvälisiin suosituksiin sekä Tilastokeskuksessa tehtyyn eri tilastojen uudistustyöhön.

Pääasiallisen toiminnan ja toimeentulolähteen luokitukset ovat Tilastokeskuksen standardisuosituksia, joiden pyrkimyksenä on väestön taloudellista toimintaa ja toimeentuloa koskevien tilastojen käsitteellisen selkeyden ja eri tilastoista saatavien tietojen vertailtavuuden lisääminen. Luokitusstandardien tarkoituksena on palvella sekä tilastojen laatijia että käyttäjiä.

Luokitusstandardeista on niiden laatimisvaiheen aikana pyydetty lausunnot tärkeimmiltä yllämainittujen tilastojen laatijoilta ja käyttäjiltä. Lausunnoissa esitetyt huomautukset on mahdollisuuksien mukaan otettu huomioon.

Luokitusstandardit ovat voimassa siihen saakka, kunnes uudet standardit vahvistetaan.

Luokitusten myöhemmän kehittämisen kannalta on hyödyksi, että Tilastokeskus saa tietoonsa niiden käytössä mahdollisesti esiintulevia näkökohtia. Pääasiallisen toiminnan luokitusta koskeviin tiedusteluihin vastaa Tilastokeskuksen Työvoimatilastotoimisto ja pääasiallisen toimeentulolähteen luokitusta koskeviin tiedusteluihin hinta- ja tulotilastotoimisto, vaihe (90) 58 001, PL 770, 00101 HELSINKI 10.

Helsingissä, Tilastokeskuksessa, marraskuussa 1979

OLAVI E. NIITAMO

Jouko Kaartinen

SISÄLLYS

	Sivu
Alkusanat	3
Pääasiallisen toiminnan luokitus	5
1. Johdanto	5
2. Kansainväliset suositukset	5
3. Luokituksen käyttö	6
3.1. Kohdeperusjoukko ja luokiteltava yksikkö	6
3.2. Viiteajanjakso	7
3.3. Luokituksen periaatteet	7
4. Pääasiallisen toiminnan luokitus	9
5. Pääasiallisen toiminnan luokitus määritelmineen	10
Pääasiallisen toimeentulolähteen luokitus	14
1. Johdanto	14
2. Kansainväliset suositukset	14
3. Luokituksen käyttö	15
3.1. Kohdeperusjoukko ja luokiteltava yksikkö	15
3.2. Viiteajanjakso	15
3.3. Luokituksen periaatteet	16
4. Pääasiallisen toimeentulolähteen luokitus	17
5. Pääasiallisen toimeentulolähteen luokitus määritelmineen	18
Sammandrag	20
Summary	22

PÄÄASIALLISEN TOIMINNAN LUOKITUS

1. JOHDANTO

Tilastot, joissa kuvataan väestön osallistumista taloudelliseen toimintaan, ovat monilla yhteiskuntaelämän aloilla tulleet keskeisiksi. Jakamalla väestö taloudellisesti aktiiviin ja epäaktiiviin osaan kuvataan mm. toimeentuloa, työllisyyttä ja työssäkäyntiä, ammatti- ja toimialarakennetta sekä yhteiskunnallista asemaa. Yhteiskunnassa tapahtuva kehitys monipuolistaa väestön toimintaa ja tekee ilmiöalueen kuvaamisen vaikeaksi. Toisaalta esiintyy tarvetta yhtenäistää eri tilastoissa käytettyjä käsitteitä ja luokituksia niiden vertailun ja rinnakkaisen käytön mahdollistamiseksi.¹⁾

Tilastokeskuksen luokitusstandardin esikuvina on käytetty YK:n Euroopan Talouskomission (ECE) antamia suosituksia vuoden 1980 väestö- ja asuntolaskennoista, Kansainvälisen Työjärjestön (ILO) suosituksia työvoimatilastoista sekä YK:n suositusta kansantalouden tilinpidosta (System of National Accounts, lyh. SNA).

2. KANSAINVÄLISET SUOSITUKSET

Euroopan Talouskomission ECE:n suosituksessa vuoden 1980 väestölaskennoista väestön toiminnan laatua tarkastellaan pääasiallisena toimintana tai johonkin ajankohtaan liittyvänä toimintana. Taloudellisesti aktiivien väestön kuvaamisessa viiteajanjakson valinta on olennaista. Suosituksessa esitetään käytettäväksi viikon viiteajanjaksoa silloin, kun käsitteenä on työvoima ja 12 kuukauden viiteajanjaksoa silloin, kun käsitteenä on pääasiallinen toiminta. Taloudellisesti aktiiviin väestöön luetaan kaikki henkilöt, jotka tarjoavat työvoimaansa taloudellisten hyödykkeiden -tavaroiden ja palvelusten- tuotantoon valitun viiteajanjakson aikana. Suositukseen ei kuitenkaan sisälly määritelmää kuinka kauan henkilön tulee osallistua työhön, jotta hänet luettaisiin taloudellisesti aktiiviin väestöön.

1) Käsitteisiin liittyviä ongelmia lähinnä työvoimatutkimusten kannalta on esitetty Pohjoismaiden ministerineuvoston tutkimuksessa Jämförande studie av arbetsmarknadsstatistik i Norden, NU B 1977:38. Väestölaskentojen käytäntöä selvitetään Tilastokeskuksen Muistiossa n:o 42: Pääasiallinen toiminta-käsite (type of activity) väestölaskennoissa, 1977.

ECE:n suosituksen pääasiallisen toiminnan luokitus on seuraava:¹⁾

1.0 Taloudellisesti aktiivit

1.0.1 työlliset

1.0.2 työttömät

2.0 Taloudellisesti epäaktiivit

2.1 Alle työikäiset henkilöt

2.2 Työikäiset oppivelvollisuusiässä olevat opiskelijat

2.3 Oppivelvollisuusiän ohittaneet opiskelijat

2.4 Kotitaloustyötä tekevät

2.5 Muut

2.5.1 eläkkeellä olevat

2.5.2 muualla luokittelemattomat henkilöt.

(Suosituksessa ei määritellä työikäisen väestön alaikärajaa.)

Tilastokeskuksen luokitusstandardissa opiskelijoita ei eroteta oppivelvollisuusiän mukaan. Toisaalta eläkeläiset ja työkyvyttömät esitetään omina ryhminään.

ILO:n suosituksessa työvoima jaetaan työllisiin ja työttömiin.²⁾ Työvoimaan kuulumattoman väestön luokitusta siinä ei esitetä.

SNA-suositus noudattaa ILO:n suositusta.³⁾

Tilastokeskuksen luokitusstandardissa on asevelvollisuutta suorittavien osalta tehty poikkeus kansainvälisiin suosituksiin, joissa varusmiehet luokitellaan taloudellisesti aktiiviin väestöön.

3. LUOKITUKSEN KÄYTTÖ

3.1. Kohdeperusjoukko ja luokiteltava yksikkö

Luokitusta sovelletaan koko väestöä tai väestönosaa esim. työikäisiä koskevaan aineistoon. Tilastoyksikkö on henkilö.

1) Recommendations for the 1980 Censuses of Population and Housing in the ECE Region, UN New York 1978.

2) Employment and unemployment statistics, Eight International Conference of Labour Statisticians, Report IV, Geneva 1954.

3) A System of National Accounts, Statistical Office of the United Nations; Studies in Methods, UN New York 1968.

3.2. Viiteajanjakso

Viiteajanjakso on 12 kuukautta tai yksi viikko.

3.3. Luokituksen periaatteet

Pääasiallinen toiminta kuvaa henkilön taloudellisen toiminnan laatua (type of activity) ja luokittelukriteerinä on toimintaan käytetty aika. (Vrt. pääasiallisen toimeentulolähteen luokittelukriteerinä ovat tulot.) Pääasiallisella toiminnalla tarkoitetaan käsitteellisesti joko tietyn lyhyen ajanjakson toimintaa tai "normaalial" toimintaa pitemmän ajanjakson aikana. Lyhyen ajanjakson toiminnalla kuvataan työvoimaan kuuluvuutta, työllisyyttä, työttömyyttä ja työpanosta sekä sukkulointia (pendelöintiä). Pitempi viiteajanjakso kuvaa väestön toimeentuloa, sosio-ekonomista asemaa ja elinkeinorakennetta.

Luokitusstandardiin sisältyvät kaksi viiteajanjaksoa johtavat kahteen käsitteistöön, joista käytetään nimityksiä "ammattisissa toimivien väestön" -käsite ja "työvoima" -käsite (ECE:n suosituksessa vastaavat "usual activity" ja "current activity" -käsitteitä). Luokituksessa ryhmien nimet ovat samoja lukuunottamatta ammatissa toimivia/työvoimaa. Ryhmien määritelmät ja luokitteluperusteet vaihtelevat käsitteestä (viiteajanjaksosta) riippuen.

Luokitusstandardin ensisijaisena tarkoituksena on väestön jakaminen ammatissa toimiviin ja ammatissa toimimattomiin tai työvoimaan ja työvoimaan kuulumattomiin. Mikäli henkilöä ei voida luokitella ammatissa toimivaksi/työvoimaan, luokitellaan hänet ammatissa toimimattomaksi/työvoimaan kuulumattomaksi. Ammatissa toimimaton väestö ja työvoimaan kuulumaton väestö jaetaan edelleen alaryhmiin sen mukaan, mitä voidaan pitää henkilön pääasiallisena toimintana. Alaryhmät on muodostettu epäaktiivisuuden pääasiallisen syy n mukaan, joita ovat ikä, terveys, opiskelu tai koulunkäynti, kodin ja lasten hoito, varusmiespalvelus tai jokin muu syy.

Ammatissa toimimattomuuden tai työvoimaan kuulumattomuuden syytä saattaa henkilöllä olla useampia joko peräkkäisesti tai samanaikaisesti. Luokittelu tapahtuu ensisijassa sen syy n mukaan, johon on käytetty eniten aikaa. Jos

ajankäyttöä ei tiedetä, valitaan toiminnoista se joka parhaiten kuvaa henkilön mahdollista myöhempää ammatissa toimivuutta tai työvoimaan kuuluvuutta. Tämän perusteella toiminnot voidaan asettaa "tärkeysjärjestykseen", jonka mukaan luokittelu rajatapauksissa tapahtuu. Vaihtoehtoisista toiminnoista valitaan seuraavassa järjestyksessä:

varusmies
 opiskelija tai koululainen
 eläkeläinen
 työkyvytön
 kotitaloustyötä tekevä
 muu.

Henkilö, joka "samanaikaisesti" opiskelee ja tekee kotitaloustyötä tai opiskelee ja on työkyvyttömyyseläkkeellä, luokitellaan opiskelijaksi. Eläkeläisiksi ja työkyvyttömiksi luokitellaan vanhuus- tai työkyvyttömyyseläkkeensaajat, vaikka he tekevätkin kotitaloustyötä.

4. PÄÄASIALLISEN TOIMINNAN LUOKITUS

1. Ammatissa toimivat/työvoima
 - 1.1 Työlliset
 - 1.2 Työttömät
2. Ammatissa toimimaton väestö/työvoimaan kuulumaton väestö
 - 2.1 0-14 vuotiaat
 - 2.2 Opiskelijat ja koululaiset
 - 2.3 Kotitaloustyötä tekevät
 - 2.4 Eläkeläiset ja työkyvyttömät
 - 2.4.1 Vanhuuseläkkeellä olevat
 - 2.4.2 Työkyvyttömät
 - 2.5 Muut ammatissa toimimattomat/työvoimaan kuulumattomat
 - 2.5.1 Asevelvollisuutta suorittavat
 - 2.5.2 Muut

5. PÄÄASIAALLISEN TOIMINNAN LUOKITUS MÄÄRITELMINEEN

1. Ammatissa toimivat, työvoima

Ammatissa toimivaan väestöön/työvoimaan luetaan se 15 vuotta täyttänyt väestön osa, joka osallistuu ansiotyöhön tai sitä vaille ollessaan etsii ansiotyötä ja on siihen käytettävissä. Ansiotyötä on kaikki tuotannollinen toiminta, jota henkilö suorittaa saadakseen siitä tuloa palkkana, palkkiona, yrittäjätulona tai luontaisetuna. Ammatissa toimivaan väestöön/työvoimaan kuuluvat sekä työlliset että työttömät.¹⁾

12 kuukautta:

yksi viikko:

Ammatissa toimivaan väestöön luetaan kuuluvaksi ne henkilöt, jotka ovat olleet työllisiä ja /tai työttömiä yhteensä vähintään 6 kuukautta.

Työvoimaan kuuluvuus on ensisijainen henkilön toiminnan laatua määriteltäessä. Henkilö kuuluu työvoimaan, jos hän oli työllinen yhtenäkin päivänä laskentaviikkona tai työttömänä koko viikon.

1.1 Työlliset

Työllisiksi luetaan henkilöt, jotka ovat ansiotyössä tai työpaikastaan t i l a p ä i s e s t i poissa sairauden, loman, äitiysloman, kertausharjoitusten tai palkallisen virkavapaan vuoksi.

12 kuukautta:

yksi viikko:

Työllisiksi luetaan vähintään 6 kuukautta ansiotyössä olleet. Työllisiksi luetaan myös ne ammatissa toimivat, jotka ovat olleet työssä ja työttömänä yhteensä vähintään 6 kk ja siitä ajasta vähintään 3 kk työssä.

Työllisiksi luetaan laskentaviikkona yhtenäkin päivänä ansiotyötä tehneet tai koko viikon tilapäisesti työstä poissa olleet.

1) Mainittakoon, että valtioneuvoston vahvistamat läänittäiset työpaikkasuunnitteet kuvaavat niiden läänissä asuvien ammatissa toimivien määrää, joilla on työpaikka läänissä tai sen ulkopuolella.

Avustavat perheenjäsenet ja osa-aikatyöntekijät luetaan työllisiksi, jos työaika on 1/2 alan normaalista työajasta.

Avustavat perheenjäsenet luetaan työllisiksi, jos työaika on vähintään 1/3 alan normaalista työajasta (12-15 tuntia viikossa).

Osa-aikatyöntekijät luetaan työllisiksi työajasta riippumatta.

Osa-aikatyöllä tarkoitetaan työtä, joka kestää 1-29 tuntia viikossa tai alle 120 tuntia kuukaudessa.

Osa-aikatyöllä tarkoitetaan työtä, joka kestää 1-29 tuntia viikossa.

Työllisiksi luetaan myös p a l k a l l i s t a opiskeluun liittyvää työharjoittelua suorittavat, työsiirtoloissa olevat ja muut vangit, jotka saavat työstään palkkaa.

1.2 Työttömät

Työttömiksi luetaan se taloudellisesti aktiivisen väestön osa, joka ansio-työtä vailla ollessaan etsii sitä ja on siihen käytettävissä.

12 kuukautta:

yksi viikko:

Työttömiksi luokitellaan ammatissa toimivat, jotka ovat olleet työttömänä tai pakkolomalla tai odottaneet sovitun työn alkamista vähintään 6 kk. Työttömiksi luetaan lisäksi ne ammatissa toimivat, jotka ovat olleet työssä ja työttömänä yhteensä vähintään 6 kk ja siitä ajasta työttömänä yli puolet.

Työttömiksi luetaan koko laskenta-viikon työttömänä tai pakkolomalla olleet tai sovitun työn alkamista odottaneet.

2. Ammatissa toimimaton väestö, työvoimaan kuulumaton väestö

Ammatissa toimimattomaan/työvoimaan kuulumattomaan väestöön kuuluvat muut kuin ammatissa toimivat/työvoimaan kuuluvat.

2.1 0-14 vuotiaat

2.2 Opiskelijat ja koululaiset

Opiskelijoihin ja koululaisiin luetaan ne 15 vuotta täyttäneet ammatissa toimimattomat/työvoimaan kuulumattomat, jotka päätoimisesti opiskelevat tai käyvät koulua. Opiskelulla tarkoitetaan perusasteen jälkeen oppilaitoksessa annettavaan koulutukseen osallistumista sekä palkatonta opiskeluun liittyvää työharjoittelua ja auskultointia.

Lomalla tai matkalla olleet opiskelijat luetaan sinä aikana opiskelijoiksi. Työssä tai työttömänä olevat opiskelijat luetaan ammatissa toimiviksi/työvoimaan kuuluviksi, jos heidät määritelmän mukaan voidaan lukea siihen ryhmään.

2.3 Kotitaloustyötä tekevät

Kotitaloustyötä tekeviksi luetaan 15-64 vuotiaat ammatissa toimimattomat/työvoimaan kuulumattomat perheenemännät ja muut, jotka tekevät pääasiassa kotitaloustyötä omassa kotitaloudessaan. Kotitaloustyöllä tarkoitetaan omassa kodissa ilman palkkaa tehtäviä töitä kuten lasten hoito, ruuan valmistus, siivous, vaatteiden pesu.

Tähän ryhmään luetaan myös ammatissa toimimattomat/työvoimaan kuulumattomat äitiyspäivärahasaajat. Perhepäivähoitajat luetaan työllisiksi. Henkilö, joka tekee kotitaloustyötä ja opiskelee samanaikaisesti, luetaan opiskelijaksi.

2.4 Eläkeläiset ja työkyvyttömät

2.4.1 Vanhuuseläkkeellä olevat

Eläkeläisiksi luetaan kaikki ammatissa toimimattomat/työvoimaan kuulumattomat vanhuuseläkkeensaajat. Vanhuuseläkkeellä tarkoitetaan työ- tai kansaneläkettä, jota maksetaan määrävuodet työskennelleelle tai eläkeiän saavuttaneelle. Vanhuuseläkkeeksi rinnastetaan myös työttömyyseläke, luopumiseläke, sukupolvenvaihdoseläke, syytinki, vanhuudentuki sekä rintamasotilaseläke.

2.4.2 Työkyvyttömät

Työkyvyttömiksi luokitellaan kaikki ammatissa toimimattomat/työvoimaan kuulumattomat 15-64 vuotiaat, jotka sairauden tai vamman vuoksi eivät ole työssä tai opiskele. Työkyvyttömiksi luokitellaan työkyvyttömyyseläkkeensaajat, eläkepäättöstä odottavat sairausvakuutuksen päivärahaa saavat sekä muut ammatissa toimimattomat/työvoimaan kuulumattomat pitkäaikaisesti sairaaat, kun sairaus on kestänyt vähintään 1/2 vuotta. Työkyvyttömyyseläkkeellä tarkoitetaan työkyvyttömyyden perusteella alle 65 vuotiaalle maksettavaa työ- tai kansaneläkettä. Työkyvyttömyyseläkkeeksi rinnastetaan mm. vammautuneelle itselleen sotilasvammalain mukaan maksettavat korvaukset. Nämä ovat usein ns. osaeläkkeitä, jolloin eläkkeensaaja saattaa olla ansiotyössä ja luetaan silloin työlliseksi. Jos eläkkeellä oleva tai työkyvyttöön opiskelee tai käy koulua, hänet luetaan opiskelijaksi.

2.5 Muut ammatissa toimimattomat/työvoimaan kuulumattomat

2.5.1 Asevelvollisuutta suorittavat

Asevelvollisuutta suorittaviksi luetaan varusmiehinä palvelleet miehet. Siviilipalvelusta suorittavat luetaan myös tähän ryhmään.

12 kuukautta:

yksi viikko:

Asevelvollisuutta suorittaviksi luetaan pääosan viiteajanjak-sosta varusmiehinä palvelleet ammatissa toimimattomat miehet.

Asevelvollisuutta suorittaviksi luetaan laskentaviikkona varusmiehinä palvelleet työvoimaan kuulumattomat miehet. Jos varusmies lomalla ollessaan on ansiotyössä, luokitellaan hänet työlliseksi.

2.5.2 Muut

Tähän ryhmään luokitellaan ne ammatissa toimimattomat/työvoimaan kuulumattomat, joita ei voida sijoittaa muihin ryhmiin. Esimerkiksi perhe-eläkkeensaajat, omaisuustuloilla tai säästöillä elävät, laitosvangit, varusmiespalvelun tai opiskelun alkamista odottavat tms. ammatissa toimimattomat/työvoimaan kuulumattomat.

PÄÄASIALLISEN TOIMEENTULOLÄHTEEN LUOKITUS

1. JOHDANTO

Väestön toimeentuloa ja sosioekonomista asemaa tai huollettavien määrää voidaan tutkia luokittelemalla henkilöt sen tulolähteen mukaan, josta he saavat pääasiallisen toimeentulonsa.

Pääasiallisen toimeentulolähteen luokitusta käytetään lähinnä sosiaalipoliittisessa ja sosiologisessa tutkimuksessa sekä sosiaaliturvan kehittämiseen suuntautuvassa tutkimuksessa. Pääasiallisen toimeentulolähteen tieto määritellään usein hallinnollisista rekistereistä saatujen tietojen perusteella.

Luokitusstandardin pohjana on käytetty YK:n antamaa suositusta tulonjakotilastoksi, YK:n Euroopan talouskomission suositusta vuoden 1970 väestölas-kennoiksi sekä Suomen tulonjakotilaston käyttämää luokitusta.

2. KANSAINVÄLISET SUOSITUKSET

YK:n suosituksessa tulonjakotilastoksi pääasiallisen toimeentulolähteen luokitus sisältyy ammatissa toimimattomien sosioekonomiseen luokitukseen:

Ammatissa toimimattomat henkilöt (yksityisissä kotitalouksissa)

- 1 Henkilöt, joiden pääasiallinen toimeentulolähde ovat sosiaaliturvaetuudet ja sosiaaliavustukset
- 2 Henkilöt, joiden pääasiallinen toimeentulolähde on yksityinen eläke tai omaisuustulot
- 3 Henkilöt, joiden pääasiallinen toimeentulolähde ovat muut tulonsiirrot
- 4 Opiskelijat

Tilastotoimen luokitusstandardi poikkeaa YK:n suosituksesta tulonjakotilastoksi sikäli, että siinä ei yksinumerotasolla ole erotettu pääasiallisesti ansiotuloilla eläviä muista. YK:n suosituksessa ovat lisäksi yksityiset eläkkeet rinnastettu omaisuustuloihin, kun ne luokitusstandardissa kuuluvat luokkaan 6.2 Muut.

Vuoden 1970 väestölaskentoja varten annetussa suosituksessa ¹⁾ pääasiallisen toimeentulolähteen luokitus on ns. ensisijaisena muuttujana, mutta vuoden 1980 suosituksessa ²⁾ se on siirretty toissijaisten muuttujien ryhmään, ns. additional topic'ksi.

ECE:n vuoden 1970 väestölaskentoja varten annetun suosituksen luokitus:

- 1.0 Taloudellisesti aktiivit
- 2.0 Eläkkeet
- 3.0 Muut etuudet ja avustukset
- 4.0 Omaisuustulot, opintolainat
- 5.0 Toisen henkilön tulot

Tilastotoimen luokitusstandardi on vertailukelpoinen YK:n v 1970 väestölaskentasuosituksen kanssa. Vuoden 1980 väestölaskentoja varten ei ole annettu luokitussuosituksia.

3. LUOKITUKSEN KÄYTTÖ

3.1 Kohdeperusjoukko ja luokiteltava yksikkö

Luokituksen kohdeperusjoukko on koko väestö tai sen osa.

Luokiteltava yksikkö on henkilö.

3.2 Viiteajanjakso

Viiteajanjakso on 12 kuukautta, käytännössä tavallisesti kalenterivuosi.

1) UN/ECE, European Recommendations for the 1970 Population Censuses, ST/CEC/13, New York 1969

2) Provisional Guidelines on Statistics of the Distribution of Income, Consumption and Accumulation of Households, Studies in Methods, Series M no 61, UN, New York 1969

3.3 Luokituksen periaatteet

Pääasiallisen toimeentulolähteen luokituksen taustalla on tulojen ryhmittely. Väestön luokittelu pääasiallisen toimeentulolähteen mukaan tapahtuu henkilön saamien markkamääräisten tulojen perusteella. Pääasialliseksi toimeentulolähteeksi valitaan se tuloryhmä, jonka yhteenlasketut tulot ovat suurimmat. Ensin tehdään jako yksinumerotasolla ja sen jälkeen edelleen kaksinumerotasolla markkamääräisesti suurimman tuloerän mukaan.

Ansiotulot on jaettu taloudellisen toiminnan laadun perusteella palkkatuloihin ja yrittäjätuloihin.

Muiden kuin ansiotulojen luokituksen pohjana on tulonjakotilaston tulonsiirtojen lajin mukainen luokitus, jossa kotitalouksien ja henkilöiden saamat tulonsiirrot on jaettu sosiaaliturvaetuuksiin, rahastoimattomiin sosiaaliturvaetuuksiin, sosiaaliavustuksiin ja muihin tulonsiirtoihin. Tulonjakotilaston tulonsiirtojen lajin mukainen luokitus vastaa melko tarkoin SNA:han perustuvaa uudistetun kansantalouden tilinpidon luokitusta.

Sosiaaliturvaetuuksiin kuuluvat eläkkeet on jaettu kahteen luokkaan: kansaneläkkeeseen ja ansioeläkkeeseen. Tähän jakoon on päädytty, koska kansaneläkkeen ja ansioeläkkeen varassa elävien kotitalouksien ja henkilöiden on katsottu poikkeavan toisistaan sosioekonomiselta asemaltaan.

Luokitusstandardissa ovat kansainvälisten suositusten ja eri tilastojen käytännön mukaisesti omaisuustulot omana luokkana. Toimeentulon lähteistä on toisen henkilön tulot erotettu omaksi luokakseen lähinnä väestölaskentojen tarpeen mukaan. Tarkoituksena on huollettavien henkilöiden tutkiminen. Ryhmän 6 toisena alaluokkana ovat opintolainat. Ne on erotettu omaksi luokakseen tulonjakotilaston käytännön mukaisesti.

4. PÄÄASIAALLISEN TOIMEENTULOLÄHTEEN LUOKITUS

- 1 Ansiotulot
 - 1.1 Palkkatulot
 - 1.2 Yrittäjätulot
- 2 Eläketulot
 - 2.1 Ansioeläke
 - 2.2 Kansaneläke
- 3 Muut sosiaaliset tulonsiirrot
- 4 Omaisuustulot
- 5 Toisen henkilön tulot
- 6 Muut tulot
 - 6.1 Opintolainat
 - 6.2 Muut

5. PÄÄASIALLISEN TOIMEENTULOLÄHTEEN LUOKITUS MÄÄRITELMINEEN

1. Ansiotulot

Ansiotuloihin luetaan kaikki kotimaassa ja ulkomailla saadut palkka- ja yrittäjätulot.

1.1 Palkkatulot

Palkkatuloihin luetaan kaikki palkat, palkkiot ja luontoisedut.

1.2 Yrittäjätulot

Yrittäjätuloihin luetaan tulot maa- ja metsätaloudesta, liikkeestä ja ammatinharjoittamisesta sekä yhtymistä.

2. Eläketulot

Eläketuloihin luetaan ansioeläkkeet ja kansaneläkkeet lisäetuksineen. Eläkkeisiin ei tässä lueta sosiaaliavustuksiin kuuluvia rintamamieseläkkeitä, ylimääräisiä sotaeläkkeitä eikä sotilasvammalain mukaisia eläkkeitä. Yksityisen eläkevakuutuksen tai liikennevakuutuksen perusteella maksettavia eläkkeitä ei myöskään lueta tähän luokkaan, vaan ne kuuluvat luokkaan 6.2 Muut.

2.1 Ansioeläke

Ansioeläkkeisiin luetaan työ-, virka- ja yrittäjäläkelakien mukaiset sekä niihin rinnastettavat vanhuus-, työkyvyttömyys-, työttömyys- ja perhe-eläkkeet sekä lakisääteisen työtaturmalain perusteella maksettavat työkyvyttömyys- ja perhe-eläkkeet ja työntekijäin ryhmähenkivakuutuksen perusteella maksettavat korvaukset sekä syytingit.

2.2 Kansaneläke

Kansaneläkkeisiin luetaan kansaneläkelain mukainen vanhuus-, työkyvyttömyys-, työttömyys- ja perhe-eläke, vanhuudentuki, lesken- ja lapsaneläkkeet sekä näihin eläkkeisiin sisältyvät lisäetudet.

3. Muut sosiaaliset tulonsiirrot

Muihin sosiaalisiin tulonsiirtoihin luetaan valtion ja kunnan yksityisille henkilöille tai kotitalouksille maksamat käteisavustukset ja niihin rinnastettavat erät.

4. Omaisuustulot

Omaisuustuloihin luetaan vuokra-, korko- ja osinkotulot sekä käyttöoikeusmaksut.

5. Toisen henkilön tulot

Toisen henkilön tuloihin luetaan toiselta henkilöltä/henkilöiltä tai kotitaloudelta rahana tai luontoisetuna saadut tulot.

6. Muut tulot

6.1 Opintolainat

Opintolainoihin luetaan yksityisiltä henkilöiltä tai rahoituslaitoksilta opiskelua varten saadut lainat.

6.2 Muut

Luokkaan muut luetaan edellisiin eriin sisällymättömät erät kuten säästöt, muut kuin opintolainat, liikennevakuutuksen perusteella saadut työkyvyttömyys- ja perhe-eläkkeet sekä yksityisen eläkevakuutuksen perusteella saadut eläkkeet.

SAMMANDRAG

I denna publikation anges de standarder för klassificering av befolkningen efter huvudsaklig verksamhet och huvudsaklig inkomstkälla som används inom statens statistikväsen. Dessa båda indelningar grundar sig på internationella rekommendationer och på den revidering av de olika statistikgrenarna som Statistikcentralen utfört. Avsikten med dessa klassificeringsstandarder är att förtydliga begreppen inom den statistik som gäller befolkningens ekonomiska verksamhet och utkomst samt att öka jämförbarheten mellan uppgifterna från de olika statistikgrenarna.

Klassificering av befolkningen efter huvudsaklig verksamhet

Som modeller för klassificeringsstandarderna har man använt FN:s Europakommissionens (ECE) rekommendationer för 1980 års folk- och bostadsräkningar, Internationella Arbetsorganisationens (ILO) rekommendationer för arbetskraftsstatistik samt FN:s rekommendation för nationalräkenskaperna (System of National Accounts, SNA).

Den huvudsakliga verksamheten beskriver personens ekonomiska och annan verksamhet (type of activity) och som klassificeringskriterium används den tid som åtgått för verksamheten. De två referensperioden (12 månader eller en vecka) som ingår i klassificeringsstandarderna leder till två begreppskomplex, för vilka man använder benämningarna "yrkesverksam befolkning" och "arbetskraft" (dessa motsvarar begreppen "usual activity" och "current activity" i ECE:s rekommendation). Klassificeringen är följande:

1. Yrkesverksamma/arbetskraften
 - 1.1 Sysselesatta
 - 1.2 Arbetslösa
2. Icke yrkesverksam befolkning/befolkning som inte tillhör arbetskraften
 - 2.1 0-14-åringar
 - 2.2 Studerande och skolelever
 - 2.3 Personer som utför hushållsarbete
 - 2.4 Pensionärer och arbetsoförmögna
 - 2.4.1 Personer med ålderdomspension
 - 2.4.2 Arbetsoförmögna
 - 2.5 Övriga icke yrkesverksamma/som inte tillhör arbetskraften
 - 2.5.1 Värnpliktiga
 - 2.5.1 Övriga

Klassificering av befolkningen efter huvudsaklig inkomstkälla

Som grund för klassificeringsstandarden har man använt FN:s rekommendation för inkomstfördelningsstatistik, FN:s Europakommissions (ECE) rekommendation för 1980 års folkräkningar samt den indelning som Finlands inkomstfördelningsstatistik använder.

Som bakgrund för klassificeringen av den huvudsakliga inkomstkällan står grupperingen av inkomsterna. Gruppering av befolkningen enligt huvudsaklig inkomstkälla sker på basen av personens inkomster uttryckt. Som huvudsaklig inkomstkälla väljs den inkomstgrupp där de sammanlagda inkomsterna är störst. Klassificeringen är följande:

1. Förvärvsinkomst
 - 1.1 Löneinkomst
 - 1.2 Företagarinkomst
2. Pensionsinkomst
 - 2.1 Förtjänstpension
 - 2.2 Folkpension
3. Andra sociala transfereringar
4. Kapitalinkomst
5. Annan persons inkomster
6. Övriga inkomster
 - 6.1 Studielån
 - 6.2 Andra

SUMMARY

This publication presents the standards of classifications of population by type of activity and main source of livelihood. Both classifications are based on international recommendations and on the reform work on different areas of statistics in the CSO. These classification standards are intended to clarify the concepts in the statistics on economic activity and on the livelihood of the population, and to improve the comparability of the data obtained from different areas of statistics.

Classification of the population by type of activity

The recommendations for the 1980 population and housing censuses issued by the UN Economic Commission for Europe (ECE), the International Labour Organization's (ILO) recommendations for labour force statistics and the UN recommendation for national accounts (System of National Accounts, SNA) have served as models for the classification standards.

Type of activity describes the person's economic and other activities and the classification criterion is the time used for the activity. The two time-reference periods (12 months or one week) included in the classification standards bring up two sets of concepts, namely the concept of "economically active population" and the concept of "labour force" (corresponding to the concepts of "usual activity" and "current activity" in the recommendation of ECE). The classification reads as follows:

1. Economically active/labour force
 - 1.1 Employed
 - 1.2 Unemployed
2. Not economically active/population not in labour force
 - 2.1 Persons at the age of 0-14
 - 2.2 Students
 - 2.3 Home-makers
 - 2.4 Pensioners and disabled for work
 - 2.4.1 Pensioners
 - 2.4.2 Disabled persons
 - 2.5 Others not economically active/not in labour force
 - 2.5.1 Conscript servicemen
 - 2.5.2 Others

Classification of the population by main source of livelihood

The UN recommendation for income distribution statistics, the ECE recommendation for the 1980 population censuses and the classification of the Finnish income distribution statistics have been used as basis in the establishment of these classification standards.

The classification of the main source of livelihood is based on the classification of income. The population is classified by main source of livelihood according to income. The source of income which has provided the largest earnings is regarded as the main source of livelihood.

The classification:

1. Primary income
 - 1.1 Wages and salaries
 - 1.2 Entrepreneurial income
2. Pensions
 - 2.1 Retirement pension
 - 2.2 National Basic Pension
3. Other social security benefits and assistance
4. Property income
5. Support by another person
6. Other income
 - 6.1 Student loans
 - 6.2 Others

TILASTOKESKUS

KÄSIKIRJOJA
HANDBÖCKER
HANDBOOKS

N:o 1	Koulutusluokitus 1975 31.12.1977 tilanteen mukaisena	3. uusittu laitos	1978
Nr 1	Utbildningsklassificering 1973 Enligt ställingen 31.12.1973	förnyad upplaga	1975
N:o 2	Väestölaskenta 1970 Aikataulu, luokitus, saatavat tiedot		1971
N:o 3	Tilasto-opas 1978	kolmas laitos	1978
N:o 4	Toimialaluokitus (TOL)	uusittu laitos	1979
N:o 5	Institutionaalisten sektoreiden luokitus		1975
N:o 6	Rahoitusvaateiden luokitus		1975
N:o 7	Tilastohaastattelijan opas 1975		1975
Nr 7	Statistikintervjuarens guide 1975		1975
N:o 8	Guide to Finnish Statistics 1977		1977
N:o 9	Siviliisasiain nimikkeistö 1977		1977
N:o 10	Yhteisöjen tehtäväluokitus Julkisyhteisöjen ja yksityisten voittoa tavoit- telemattomien yhteisöjen tehtäväluokitukset		1979
N:o 11	Pääasiallisen toiminnan luokitus Pääasiallisen toimeentulolähteen luokitus		1980

Tätä julkaisua myy	Denna publikation säljes av	This publication can be obtained from
VALTION PAINATUSKESKUS MARKKINOINTIOSASTO Postimyynti PL 516 00101 HELSINKI 10 Puh. 90-539011 Kirjakauppa Annankatu 44 00100 HELSINKI 10 Puh. 90-17341	STATENS TRYCKERICENTRAL MARKNADSFÖRINGSÄVDELNINGEN Postförsäljning PB 516 00101 HELSINGFORS 10 Tel. 90-539011 Bokhandel Annegatan 44 00100 HELSINGFORS 10 Tel. 90-17341	GOVERNMENT PRINTING CENTRE MARKETING DEPARTMENT Mail-order business P.O. Box 516 SF-00101 HELSINKI 10 Phone 90-539011 Bookshop Annankatu 44 00100 HELSINKI 10 Phone 90-17341